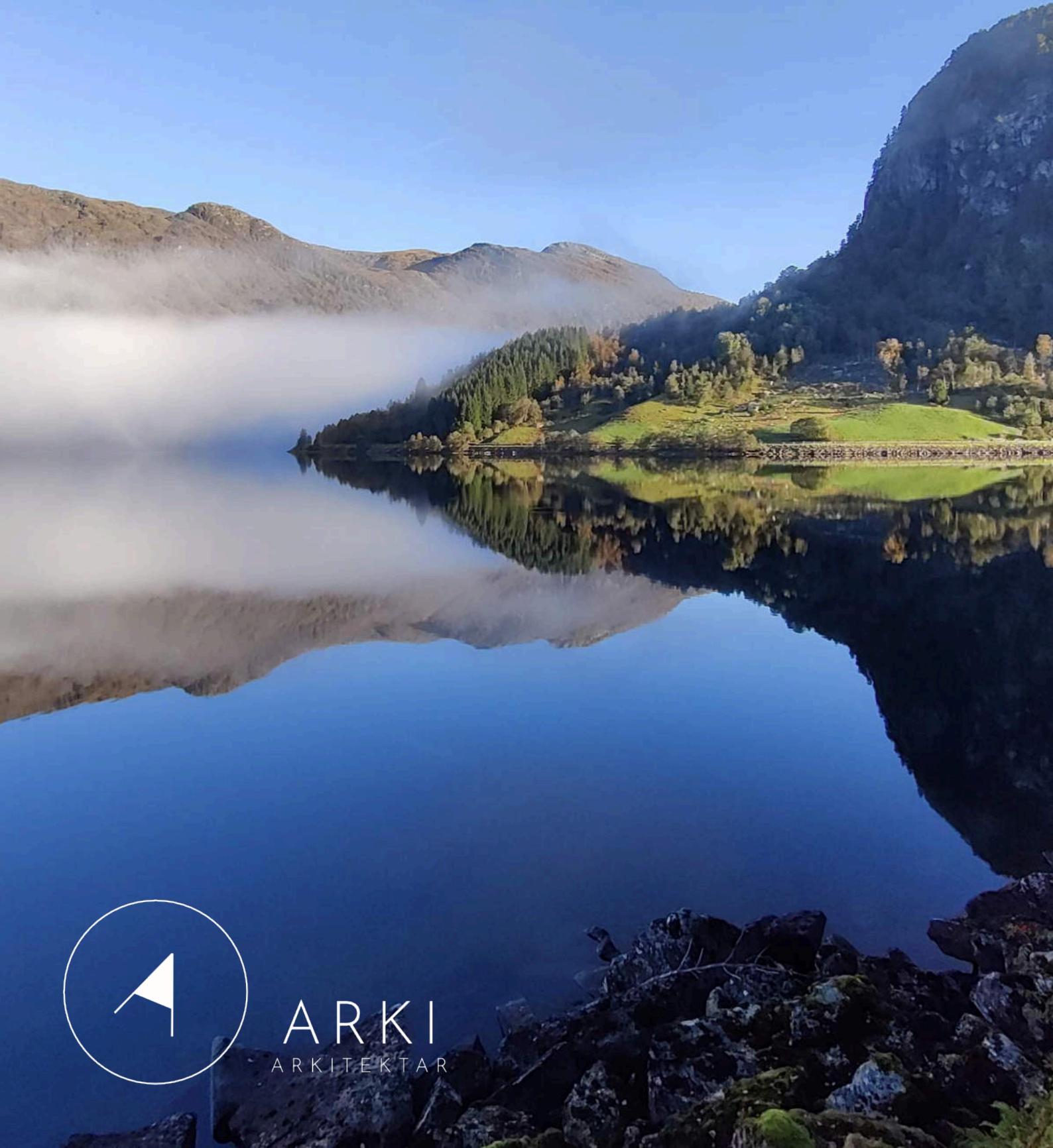
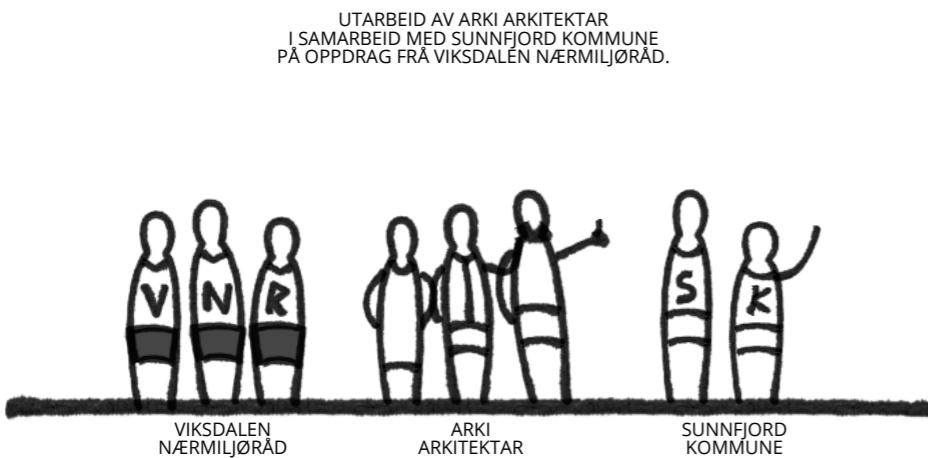

VIKSDALEN MOGLEGHEITSSTUDIE

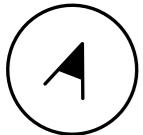

ARKI
ARKITEKTAR

INNHOLD

Innleiing	
Premisser og mandat	4
1.Bakgrunn	
Natur og Bygdeliv	10
Byggeskikk	14
Areal og plan	16
Naturfare	18
Terreng og helning	20
Sol / skygge	22
2.Prosess	
Innspil og prioritering	28
Tema	30
Infrastruktur	32
Bebygelse	38
Ope areal	44
Kultur / Aktivitet	50
3.Områder	
A: Lunden	62
B: Bygdetunet	66
C: Elva	70
D: Skulen	74
Konklusjon	
Ei levande bygd i utvikling	80
Perspektiv - videre udvikling	82

INNLEIING

PREMISSE OG MANDAT

Fylgjande er eit mogelegheitsstudie utvikla av Arkitektar i oppdrag frå Viksdalen Nærmiljøråd.

Studiet skal nyttast som underlag for ein kommande revisjon av områdeplan for Viksdalen sentrum. Områdeplanen skal utarbeidast av Sunnfjord Kommune.

Arki si oppgåve har vore å utvikle og leie arbeidet med mogelegheitsstudiet i tett dialog med Viksdalen Nærmiljøråd og Sunnfjord Kommune. Den tette dialogen har hatt som føremål å sikra eit resultat som er ambisiøst i trå med lokalsamfunnets ynskjer og samstundes er realistisk å gjennomføra i den kommande områdeplanen.

Det har vore eit spesifikt ynskje at studiet skulle innehalde ein omfattande medverknadsprosess med fysiske møter på Viksdalen, arbeidet skulle delast breitt og gje heile Viksdalens befolkning mogelegheit til å delta og å komme med idear og innspel. Møta både formelle og uformelle har i tillegg, samle bygda for diskusjon kring framtidvisjonar og potensiale. Arbeidsforma er valt for å sikre at det er innbyggjarane sine ynskje og ambisjonar som vert lagt til grunn for den framtidig utvikling av Viksdalen.

Samstundes har ein gjennom studiet hatt med nøkkelpersonar frå Sunnfjord Kommune. Oppgåva deira har vore å sjå til at studiet utviklar seg innanfor dei realistiske rammene til områdeplanen.

Innbyggjarar i og rundt Viksdalen har eit unikt fokus på iverksetting. Dei er utover det vanlege initiativ rike og handlekraftige når det kjem til gjennomføring av tiltak i bygda si. Derfor har eit viktig premiss i arbeidet vore, at studiet skulle resultere i ein plan der tiltaka enkelt kunne startast opp. Det var ikkje ynskjeleg med eit overambisiøst utgangspunkt, i frykt for å måtte endevende eksisterande strukturar gjennom ein mangeårig planleggingsprosess, der bygda si utvikling vart satt på vent, vart forsinka eller i verste fall stoppa opp.

I staden har det vore studiets mandat å ta utgangspunkt i lokalmiljøet sitt no verande moment, og konkretisere og utvikla dette. Fokus har vore å kunne sette i gang utviklinga umiddelbart, men at det som vert gjort no, er i samsvar med planen for Viksdalen dei komande 50-100 åra.

Studiet er av den grunn utvikla med eit større fokus på konkrete løysingar framfor skildringar av lovkrav og forskrifter. Rapporten inneheld derfor fleire og meir konkrete skisser, som kan verte utgangspunkt for vidare utvikling av dei enkelte tiltaka.

1.BAKGRUNN

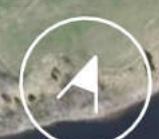
HISTORIE OG INCETAMENT

Utvikling av bygder og tettstadar utanfor dei større urbane miljø er eit viktig tema i den norske samfunnsdebatten. Styresmaktene er opptatt av ei berekraftig utvikling, der arealeffektivitet og sentralisering stundom vert tema i debatten. Etter kommunesamanslåinga til Sunnfjord Kommune med sentrum i Førde, fekk nokre av dei omkringliggjande bygdene status som bygdesenter. I bygdesentera vart det opprett eit Nærmiljøråd, som fekk i oppgåve å fremje positiv utvikling av bygdene, i samsvar med både storkommunen og bygdene sine interesser.

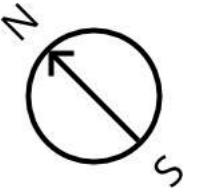
Viksdalen har, så lenge ein kan minnast, vore eit eigenrådig og driftig bygdesamfunn, med ei sterk dognadsånd. Stilt overfor spørsmålet om korleis bygda bør utviklast, er det derfor ikkje uventa at Viksdølene tok saka i eigne hender. Nærmiljørådet sette i gang arbeidet med mogelegheitsstudiet som skulle verte grunnlag for den framtidig utvikling av bygda.

Denne eigenrådigheita skaper ei unik stemning, ei unik ånd, som styrker stadstilknyttinga, skaper samhold og legg til rette for vidare utvikling av eksisterande kvalitetar, identitet, og tradisjonar.

SITUASJON

NATUR OG BYGDELIV

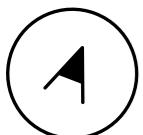
Det er vanskeleg at førestille seg, at nokon kan vikja Viksdalen utan å verte imponerte.

Uansett om du vel å reisa til Viksdalen ved foten av fjella, langs fossande vassdrag i vest eller på svingete historiske vegar over snaufjellet i nord og aust, kjem du til Viksdalen gjennom eit så imponerande landskap at folk, frå heile verda, reiser einsærerd dit, for å få oppleva det ein gong i livet.

Her mellom fjell og foss ligg Viksdalen, omgjeva av historisk kulturlandskap som eit landskapsvegskilje mellom dei største dalane i Jølster, de lengste fjordane i Sogn og dei vakraste fossane i Gaular.

Uansett om ein søker ei roleg stund ved vatnet eller ein av dei høge fjelltoppane, går ein mest i urørt natur. For dei som søker noko mellom stilla og strevet, kan ein leggje turen om dagturhytta eller tradisjonsrike stølar på fjellet. Ein fisketur på Viksdalsvatnet eller ei runde disc-golf, kan du også få med deg. Nær sentrum er der opparbeidde grøne fellesareal med ballbinge og grillplass ved butikken. Der er også grøne, opne areal langs vatnet, der det er ei badestrand med kveldssol på sumaren.

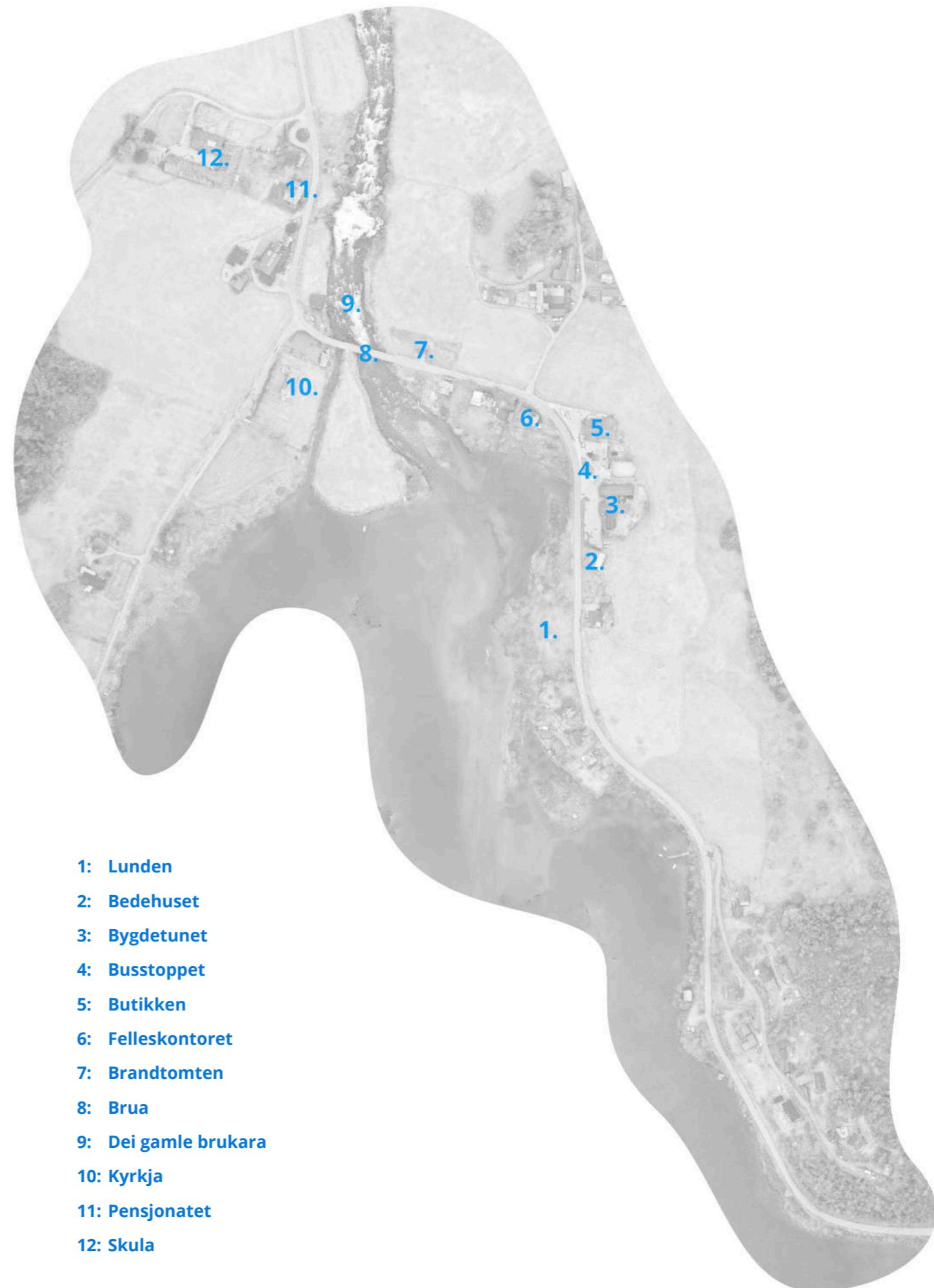
Uansett kva ein gjer og kvar ein oppheld seg på Viksdalen, er ein i og omgitt av natur.

Viksdalen har historisk udviklet sig som landbrugssamfund og trafikalt knudepunkt og bygden er stadig kendetegnet ved masse gårdliv langs vassdraget og helt ind til centrum. Men i den senere tid har Viksdalen udviklet sig roligt på hver side af elven i takt med nye samfundsbehov.

Viksdalen har blandt andet en velfungerende skole som danner ramme om ikke bare børnenes læring men en stor del af bygdens årlige sociale sammenkomster og arrangementer. Skolens klasserom og gymnastiksals fungerer også som en praktisk ramme om mange af de større indendørs fælles aktiviteter. Tilsvarende ramme om det religiøse ligger også på nordsiden af floden Viksdalen Kyrkje.

På sydsiden findes bygdens sentrum rundt bygdetunet med blandt andet børnehave og bibliotek. Nært ved ligger også at bygdens nærbutikk som kan bryste sig af at have ubemandet åbent udover vanlig åbningstid. I samme område finder man både fotballbinge, leikeareal, grillplads og det gamle bedehus som i dag fungerer som forsamlingsareal.

BYGGESIKK

Bygeskikken på Viksdalen er nær knytt til den tradisjonen ein finn andre stadar i Sunnfjord og på Vestlandet. Men når det er sagt, finnes der nokre bestemte karaktertrekk i bygningsmassen på Viksdalen, som det er viktig å ta med vidare i utviklinga av bygda og den kommande områdeplan.

Med eit par unntak er langt dei fleste bygningane på Viksdalen enkeltstående bygninger i 1-3 etasjer. Byggende frit med afstand til nabo og tilpasset terrenget. De fleste bygg er utført med både konstruksjon og fasadar i treverk. Der er hovudsakleg brukt malte fasadar med liggande kledning med monokrome fasadar i anten kvite eller lyse grå malte flater, i tillegg til enkelte bygningar som Bygdetunet og driftsbygningar i tradisjonell låveraud. Bygga på Viksdalen har primært vinkla takformer. Dei fleste bygga har anten saltak, saltak med valma gavl, full valming eller monsard tak. Nokre bygg har kryssa saltak, takløft eller mindre påbygg med saltak, men her er stort sett ingen flate tak.

For videre udvikling af bebyggelse bør der bygges i reference til den eksisterande bebyggelse. At bygge mere end 3 etasjer eller med store monolitiske typologier med flade tage eller større sammenhængende bebyggelser som avviger sterkt frå eksisterende skikk på Viksdalen vil kunne svække æstetikken, stemningen og identitetsværdien af hele bygden. Bygeskikken for hvert eneste fremtidig utviklingsprosjekt bør udredes som eget emne i hver byggessag som del af den overordnede plan.

AREAL OG PLAN

Det har vore eit premiss for studiet at det skulle takast utgangspunkt i den eksisterande planen, altså Sunnfjord Kommuneplans arealdel for 2024-2035. Studiet er ikkje nødvendigvis begrensa til å fylge planen, men skal nyttast som underlag grunnlag for at halde ein så lav oppstartsterskel som mogeleg. Denne strategien har det vore semje om både i Nærmiljørådet og i Sunnfjord Kommunen.

Føremål i denne plan:

LNF: Landbruk, Natur og Friluftsområde

B: Bustad

NÆ: Nærings

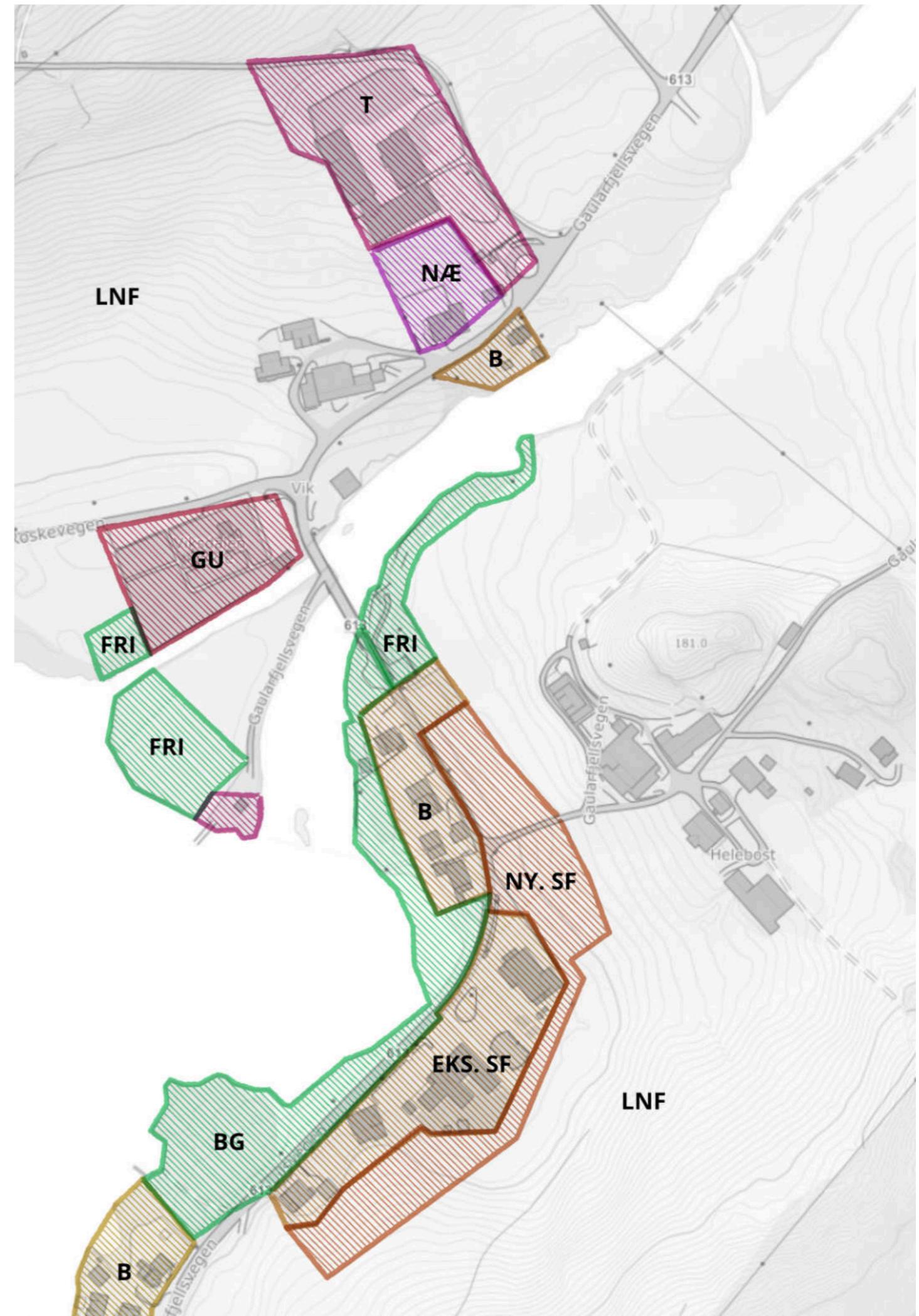
BG: Blågrøntt

SF: Sentrumsføremål (nytt og eks.)

FRI: Friområde

GU: Grav og urnelund

T: Offentleg / Privat tenesteyting

NATURFARE

Der er to fare forhold som har vore sentrale i studiet, desse er aktsomheitssone for flaum og aktsomheitssone for snø og steinsprang.

Aktsomheitssona for flaum er satt til 1.4m over gjennomsnittleg vannstand ved store intervall. Dette har store konsekvensar for planen, sidan mesteparten arealet i mogelegheitsstudiet ligg i aktsomheitssona. Alle tiltak her må prosjekterast flaumsikre. Det er ikkje realistisk at flaumsikre hele sentrumsområdet holistisk med terrenngrep eller flaumbarriere. I studiet har vi derfor gått ut frå at alle tiltak i aktsomheitssona må utførast anten med lokal flaumsikring eller overflaumbart. Flaumsikringstiltaka lyt ta i vare liv og helse ilag med materielle verdiar.

Dette tyder til dømes at alle paviljongar og møblar langs vatnet må utførast som opne konstruksjonar i materiale som toler vatn. Konstruksjonar lyt fundamentert så de ikkje flytta seg med vatnet.

Alle nye bygg må utformast med overflaumbare eller flaumsikra sokkel. Eit tiltak kan vere å tilpassa terrenget. Ved å terrassere terrenget mellom dei to nivåa og få tilkomst over flaumnivå. Dette gjev ein overgangssone som kan aktiviserast og møblerast.

Aktsomheitssone for snø og steinsprang grenser mot studiet sitt sentrumsareal i søraust, men er avslutta utanfor areala vi planlegg for ny bebyggelse.

AKTSOMHEITSSONE FLAUM

AKTSOMHEITSSONE SNØ OG STEINSPRANG

TERRENG OG HELNING

Viksdalen sentrum ligg i eit dalføre med skråande fjellsider mot nordvest og søraust. For ein stor del av arealet innanfor sentrum og areaala i områdeplanen har terrenget ikkje ein utfordrande heling for forskjellig bebyggelse. Dette gjelder eksempelvis heile arealet ved Bygdetun, butikken, kyrkja og det meste av skulearealet.

I enkelte områder har terrenget middels heling som gjer det naudsynt å tilpasse bygga til terrenget. Terrenget kan vere nyttig i mange hove, anten ein brukte terrenget som hjelpe for tilkomst i fleire plan, til å løfte bebyggelse som flaumsikringstiltak eller å brukte terrenget til naturlege aktivitetar som naturlig amfi, terrasseringer, utsikt, tilkomst, aking/sklier m.m.

Sydøst for bygdetunet og langs delar av elva skrånar terrenget meire og det kan være utfordrande å nytte disse areaala til bebyggelse, utan å skulle til med større terrenngrep. Store terrenngrep kan gje eit negativt uttrykk for bebyggelsen i sentrum.

I kring bygdetunet og butikken er der litt negativ heling, som kjem av at dette eit oppfylt landskapsområde. Utfyllingsarealet får utfordringar med avrenning og drenering ved store flaumhendelser.

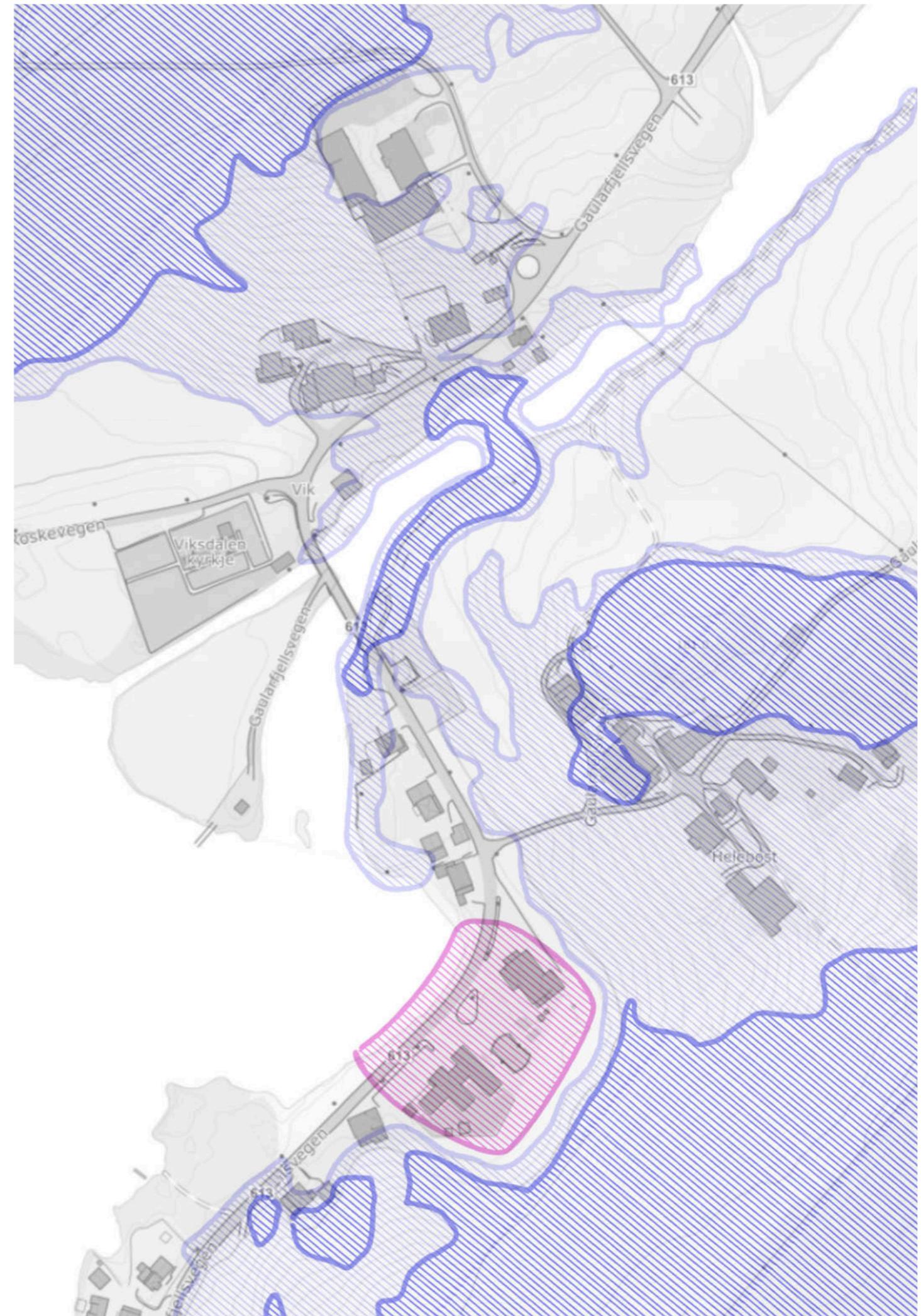
MIDDEL HELNING

STØRRE HELNING

NEGATIV HELNING (UTFYLLING)

SOL / SKYGGE

Helebostkletten er ved fyrste augekast tett på sentrum og det er lett å frykte at den tek sola frå Vikja/Bygdatunet. Men solanalyser viser at Vikja/Bygdatunet er mindre påverka av fjellet enn først antatt. Dette skuldast at vikja og retninga på dalen akkurat her er orientert 45 grader på øst-vest aksen. Altså går dalføret i en sørvest-nordaustr akse og sola sine stråler passerer fjellet og inn i vikja midt på dagen. Der er gjort to sol/skygge analyser av dette:

1. analyse syner sola sin gang på vår og haust-jamdøger 20. mars og 22.sept. Denne viser at Vikja er fri av skuggen frå Helebostkletten frå i tolv tida og har sola til klokka nærmest seks på kvelden.
2. analyse syner sola sin gang ved sumarsolkverv, 21. Juni. På dette tidspunkt går skuggen frå Helebostkletten sør for sentrum i løpet av heile dagen har Vikja potensielt sol frå morgen til kveld.

Det er klart at der er mange stadar, utan nærleik til fjell, som har meir sol enn Vikja. At Viksdalen sentrum ligger vendt nettopp på denne akse er svært heldig og neppe tilfeldig. I vår tid, der det er ettermiddagssola som er særleg ettertrakta – er dette ein kvalitet som vert verdsett i bustadområde.

Eit utdrag av grunnlaget for solanalysen er inkludert i slutten av dette studiet.

 VÅR- OG HØSTJEMNDØGN (20. MARS)

 SOMARSOLVERV (21. JUNI)

2. PROSESS

BRUKARMEDVIRKNING OG DIALOG

Lokal forandring har vore svært viktig i dette studiet. Det var eit premiss at brukarmedverknaden skulle finne stad i Viksdalen. Vidare skulle innspelsfase strekkast over tid, slik at dei som ynskte å bidra fekk høve til det. Der har derfor vore gjennomført medverknadsprosess i 3 steg.

1. steg Oppstartsfasen med introduksjon til studiet. Her vart det invitert bredt til arbeidsmøte både fysisk og digitalt. Det vart tilrettelagt opplegg for vaksne, ungdom og born. Deltakarane vart i møtet oppfordra til å dele sine planar, idear og ønsker for framtidas Viksdalen.

2. steg Modningsfase. Perioden var open for innspel heile tida via e-post og Arki var til stades med innspelspostkasse og inviterte til open diskusjon ved landhandelen.

3. steg Oppsummeringsfase, der det vart lagt opp til utfyllande spørsmål og avklaringar kring dei mange innspela som var samla og løysingane som vart skisserte.

Etter dei to første stega konkretiserte Arki innspel og attendemeldingar i arkitektskisser som viste endringar og løysingar for Vikja. Desse vart i 3. steg presenterte og diskuterte på eit opent dialogmøte både fysisk på Viksdalen og digitalt.

Skissene var opne for innspel og revisjon til ei veke etter at 3.stegs møtet var helde. Der kom mange gode og konstruktive attendemeldingar i denne fasen.

Parallelt med prosessen på Viksdalen har Arki hatt dialogmøter med Sunnfjord Kommune, styringsgruppa for studiet og Viksdalen Nærilmjøråd. Målet med dialogen har vore å sikre at både prosess, presentasjon og produkt har vore gjennomført bart og realistisk i så stor grad som råd.

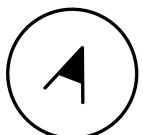
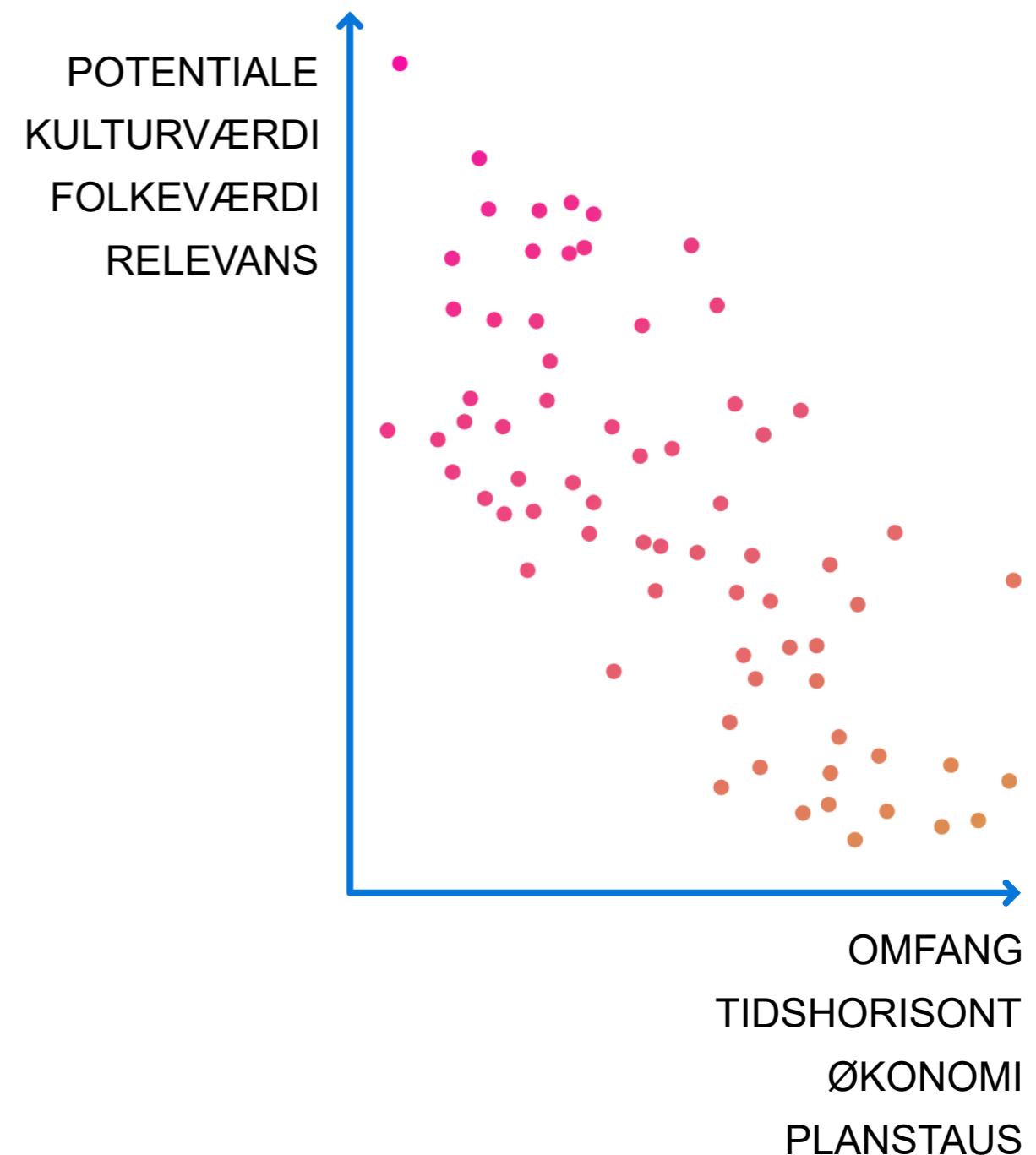
VIKJA

INNSPIL OG PRIORITERING

Deltakinga og oppsluttinga om i studiet har vore stort heilt frå starten. Det vart i Oppstartmøtet samla inn 400 innspel, med 200 unike tema. 370 innspel vart meldte inn skriftleg og av desse vart 170 ulike tema nytta som grunnlag for fase 2.

Innspela vart vurdert etter sin relevans, vekta på kor omfattande realisering vart antatt å vere. Utifrå beskrivinga, plassering, omfang, økonomi og estimert tidshorisont har vi kategorisert innspela. Innspel med relativt lite omfang, men med antatt verdi for mange har blitt vekta som viktigare, enn tiltak med høg oppstart terskel og mindre verdi for innbyggjarane.

Samtidig har tiltaka vorte vurdert direkte mot relevans i den nye områdeplanen. Tiltak som anten er så små at dei ikkje treng å vere med i planen eller tiltak som allereie er i tråd med eit gjeldande arealføremål, er vurderte som liten omfangstterskel. Tilsvarande tiltak som har stor innverknad på lokalmiljøet og tilsvarande stort innflytelse på områdeplanen er vekta til å ha høgare omfangstterskel. Denne metoden har gjort det mogeleg for oss å prioritere og rangere effektivt alle dei 400 forslaga.

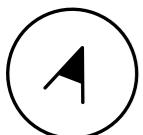

TEMA

For at kunne overføre forslaga til konkrete tiltak og skisseteikningar, trengte vi ein sortering og forenklingsmetode. Alle innspel som høyrer til eit fokusområde har vi sett på samla. Dette har gjort det mogeleg å fokusere, samordne og formidle innspel temavis særleg i dei tidlege rundane for så å verte arbeid saman til ei heilheit.

De fire fokusområda som er nyttige kategoriar i høve områdeplanen og som vi fant var dekkande for innspela vi samla er: infrastruktur, bebyggelse, opne areal og kultur og aktivitetar.

I den seinare fasen har vi samanstilt alle fokusområda for å avdekke overlappande løysningar og synergieffektar. Med å legge fokusområda over kvarandre har vi kunne teikne konkrete forslag til løysingar i ein overordna komposisjon for hele områder.

INFRASTRUKTUR

Ordet infrastruktur dekker over mange logistiske, praktiske, tekniske behov og løysingar.

I studiet har innspela til dette tema i all hovudsak vore knytt til logistikk, trafikk og tryggleik. Vi har derfor hatt fokus på disse emna og latt t.d. teknisk infrastruktur være eit emne som først vert vurdert seinare i prosessen.

Tyngda av innspel er knytt til auka trafikktryggleik. Spesielt på bevegelse for mjuke trafikkantar, i området kring bygdetunet og langs heile Vikja frå bedehuset til skolen. I diskusjonen med innbyggjarane har emne som farts bergensane tiltak og vegareal for mjuke trafikkantar vore gjentatt mange gonger.

Innbyggjarane på Viksdalen ynsker at unge som eldre kan bevege sig trygt på tvers av bygda og til skule, sentrum, kyrkja og naturområda her. Innspelet som langt flest har hatt med er å kunne krysse elva utan å skulle gå i køyrebane over bruia.

På andre plass er det auka parkeringskapasitet, for innbyggjarane på høgtidsdagar og liknande. og dedikert parkering for turistar og store køyretøy.

HOVUDEMNER:

A: Trafikksikker veg fra sentrum til skule:
Sikkerhedstiltag fra bedehus til skulen. Kan inkludere overgange, lys, bump, forhindringer, overflader og eks. 40km/t sone.

B: Gang/sykkelbru over elva:
At bruge de game brukar som fundament for en nye gang og sykkelbro over elven for sikker ferdel tvers af elven.

C: Forbindelse til kyrkja:
Bru og gangveg mellom kyrkja og butikken.

D: Forbindelser til friluftsområde:
Tilgang til dese områda frå sentrum, stirydding og merking t.d.

E: Gangsti langs vatnet:
Mulighet for å bevege seg langs vatnet.

F:Gang/Sykkelveger:
Fortau gjennom Vikja bhg til butikk, prioritert for gående.

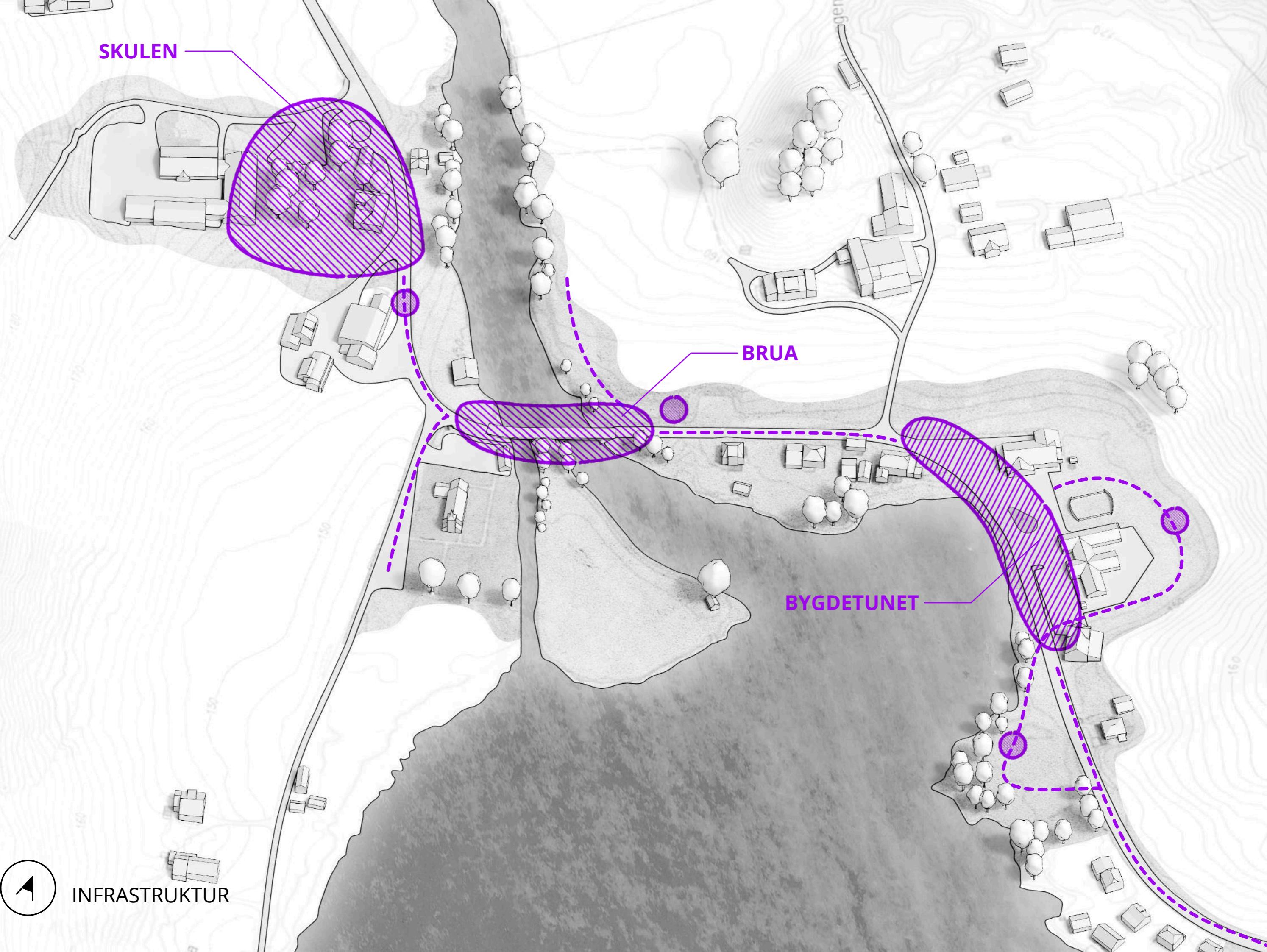
G: Infounkt og parkering for turister:
Sentralt plassert informasjonspunkt og Parkering for turister/beokande tett på sentrum og infrastruktur.

H: Optimere parkering:
Utvide eksisterande parkeringsareal td. til skule/17. maj, møter, skuleafslutning.

I?: Parkeringsplass for store køretøy:
Utvide eksisterande parkeringsareal øyremerka transport bransjen.

J:Strandpromenade:
Mogeleg å gå langs vatnet, evt med gangbru på stolpar.

Top:
Mønster i torg.

Bund:
Vannkunst i belegning.

Top:
Fartshinder + overgang

Bund:
Alternativ belegning.

Top:
Gangbru.

Bund:
Fartshinder + natur.

Top:
Fartshinder + vann

Bund:
Opt. af udkørsel.

Top:
Farger i belegning

Bund:
Leik i belegning

Top:
Værdifulde mellemrom

Bund:
Sport i belegning

BEBYGGELSE

I dette emnet er det mange spennande og forskjellige innspel. Innspela varierer mellom generelle ønsker om ”næring” eller ”bustad” til spesifikke forslag som ”kafé i kontorfellesskapet” eller ”glamping-hytter langs elven”.

De fleste emna er generelle som næring eller bustad, formidling eller turisme / attraksjonar. I tillegg til ein del emne knytt til aktivitetar som eks. sportsarenaer eller badefasilitetar.

For å sortere emna har vi valt ein definisjon for kva der går under bebyggelse kategorien og fokusere på dei innspela som krev byggemelding og rett føremål i områdeplanen, for å kunne realiserast. Det er i hovudsak klimatiserte bygg i denne kategorien. Innspel som ikkje krev byggesak kan også vere sortert under temaet opne areal eller kultur/aktivitetar.

Der er enkelte emne som går meir på stil, estetikk og stamming enn på eigentlege bebyggelse, disse er sorterte under Kultur/Aktivitetar.

HOVUDEMNER:

A: Aktivitetshus:
Et samlingspunkt for indbyggerne i fritiden for at udføre planlagte og spontane aktiviteter. Mulige fleksible og effektive, funktionselle arealer. F.eks samlingsrom, bevegelsesrom med møter, flerbrukskjøkken og lagerfunktioner til lag og foreninger

B: Turistnøgler og seværdigheder:
Udsiktsunktør og overnatningsmuligheder, enten hotell eller glamping eller bobil. I tillegg seværdigheder som museumsemner og plassering for flysimulator.

C: Innedørs sportsarenaer:
Tennis, basketball, bouldering/klatring, badminton, padeltennis, bowling og ev.skytebane.

D: Badefaciliteter:
Badestu på vann og på land, hoppetårn, flytebrygge, strand, skiftebod, sauna.

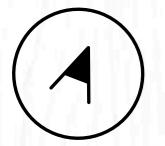
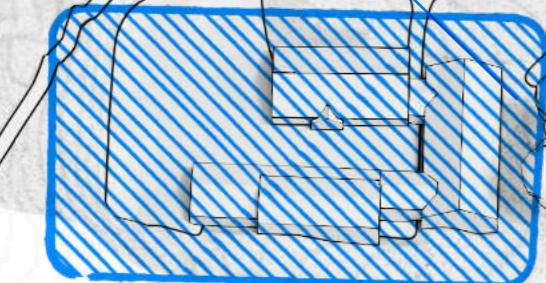
E: Næringsarealer:
Kontorfellesskap, butikker, service (frisør), kafeer, gatekøkken, bakeri, kro, madservering, og lokalproduksjon.

F. Bustadarealer:
Sentrumsnære arealer for bustader / leiligheter. Gerne med særligt forkus på tilrettelegging for omsorg, tilflytning eller etableringsfase.

G: Museum og formidling:
Formidlingstiltag og tilhørende bygninger, Museum, udstillinger, håndværksted for lokale tradisjoner og folkehistorie, folkeværksted

PENSJONAT
SKULE

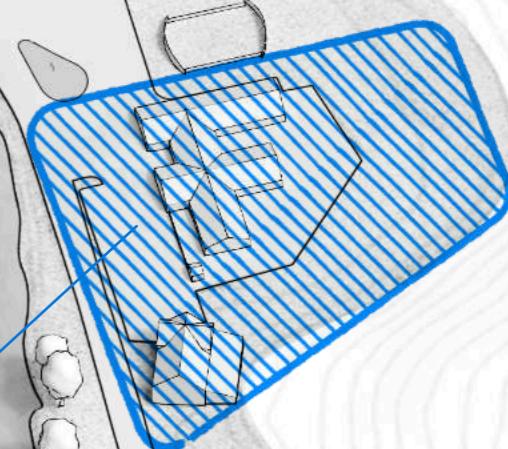
BEBYGGELSE

TURISTEN

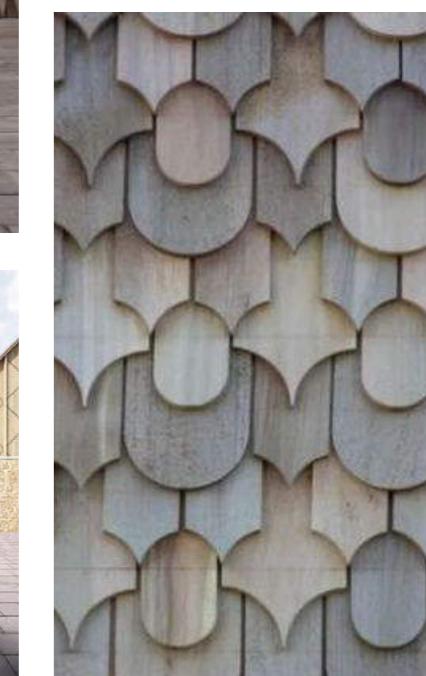
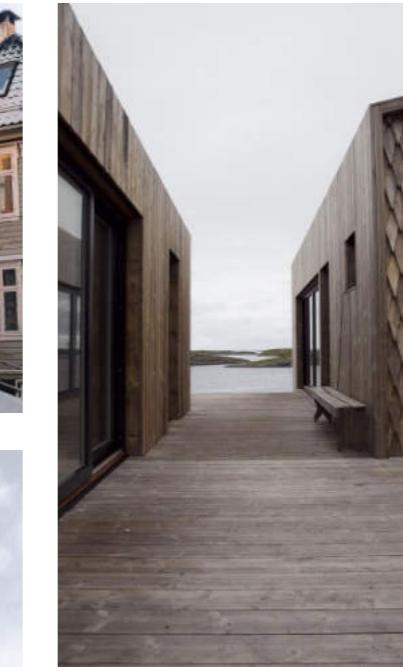

BUTIKKSTUNET

BYGDETUNET

160

Top:
Kunstneriske paviljong

Bund:
Fortolka leskur

Top:
Fortolka løe

Bund:
Tradisjonelle
proporsjoner

Top:
Tett bebyggelse

Bund:
Pryd i fasaden

Top:
Tradisjonel komposition

Bund:
Fortolka byhus

Top:
Pryda endevegg

Bund:
Pryda gavl

Top:
Fortolka
rekkebebyggelse

Bund:
Pryda fasadekledning.

OPE AREAL

Der er ein del innspel som ikkje primært handlar om bygningar / bygde strukturar. Nokre innspel krev ikkje særleg anna enn litt tilgjengeleg grøntareal. Andre innspel igjen handlar berre om naturtiltak og beplanting. Desse emnene er samla under temaet opne areal. Enkelte av innspela kan være relevante i forhold til utarbeiding av ein områdeplan. Andre innspel handlar hovudsakleg om å berre finne eit ledig areal, utan behov for ein plan, eller ligg gjerne allereie innanfor eit område som planmessig no har eit høveleg føremål, og slik sett berre kan settast i verk. Fleire ønsker / innspel handlar om areal til spesifikke sportsaktivitetar, som t.d. volleyball, tennis, klatring m.m. Det er også komt ein del innspel om meir programerte opphaldsareal utandørs, som t.d. takoverbyg, leikeplass, friluftsmuseum, og offentleg, folkedrive hageanlegg, samt utendørsområder for eksempelvis dans, teater og sang. Og naturlegvis mange emnar knytt til vatn og vassdrag.

Generelt er det stor interesse for å få fleire felles kvalitetar i form av offentlege areal, og for innbyggjarane på Viksdalen synes områda mellom husa å være like viktige som bygningane i seg sjølv, og at begge deler må ha gode kvalitetar å by på.

HOVUDEMNER:

A: Aktivitetssone:
Udendørs område med samling af aktivitetar f.eks. boldsone, klatresone, treningsaggregater, leikeplass, akebakke,

B: Utendørs opphold:
Opne opphaltsflater med tak Inkl. Brannsikker stad for open flamme, mynta på almenta. Kan også vere flytande flake som særlege høver til Jonsok- og nyttårsbål.

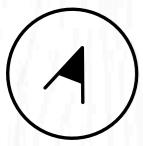
C: Utenørs sportsarenaer:
Tennis, basketball, bouldering/klatring, badminton, padeltennis, bowling, bordtennis, minigolf.

D: Vannbaseret bebyggelse:
Fastmonteret flytebrygge, fisketange, båthamn og båtslipp

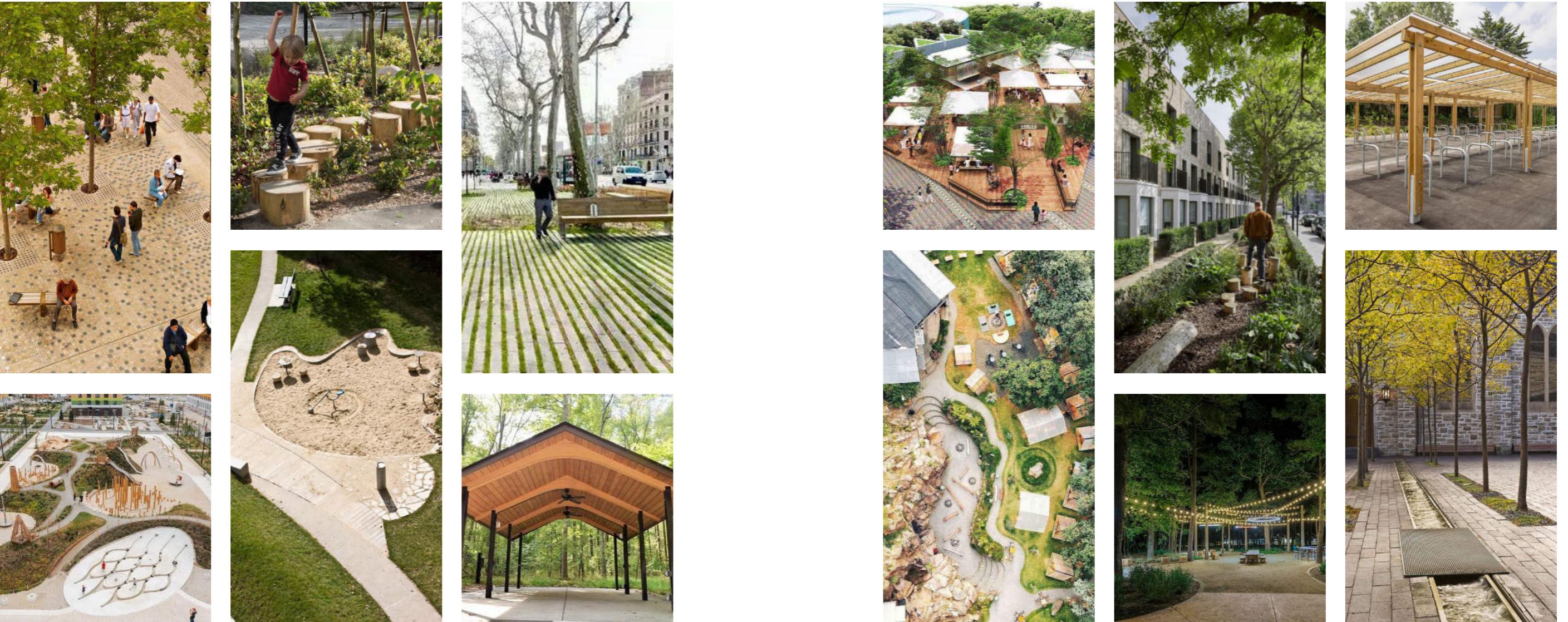
E: Arena for arrangement:
Festivalplass, bondens marked, julemarked, påskemarked, kinosamlinger, konserter

F: Folkedrift og kulturlandskap:
Bygdehage, Skulehage, Økohage, geiter/dyr, felles blomsterbede, udsmykning og bygdekunst.

OPE AREAL

Top:
Grønt i harde flater

Bund:
Leik som landskap

Top:
Enkle tiltak

Bund:
Opphald med leik.

Top:
Alt treng ikke vere
hardt.

Bund:
Inviterande tak utan fast
oppgåva.

Top:
Tak er ein fest.

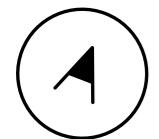
Bund:
Kunst som landskap

Top:
Leikeløyper

Bund:
Lys er hygge!

Top:
Enkelt og sirligt er
elegant

Bund:
Gør vann til gøy

KULTUR / AKTIVITET

Mange av innspela i denne kategorien treng ikkje først og fremst ein områdeplan, men er likefullt viktige for innbyggjarane og kulturmiljøet rundt om på Viksdalen. Desse emna kan vere relativt enkle å få til, samstundes som dei både enkeltvis og samla kan ha stor effekt for å få den rette "stemninga". Innspel som dette handlar gjerne meir om det opplevde miljøet lokalt på Viksdalen, enn om kva som skal byggast kvar.

Eksempel på denne typen tema kan være kunstnarisk utforming av bygningar eller offentlege areal / plassar, eller om større og meir gjennomgåande beplanting, med tre og grøne element i sentrum, som ein del av ein overordna "stemningsplan". Ord som 'koseleg', 'landsbykjensle' og 'Viksdalen-identitet', vert nemnt.

I tillegg er det samla inn ein del innspel knytt til ønsker om aktivitetstilbod, som t.d. fotball-skule, danseundervisning, fellestrenings, musikkøvingar og andre organiserte aktivitetar. Sjølv organiseringa av aktivitetane er naturlegvis unntake ein områdeplan. Samstundes er det viktig å sikre at der er nødvendige areal og moglegheiter for å bygge opp ev. fasilitetar.

HOVUDEMNER:

A: Kunst og udmyking:
Kunst, beplantning, lys og skilt m.m.

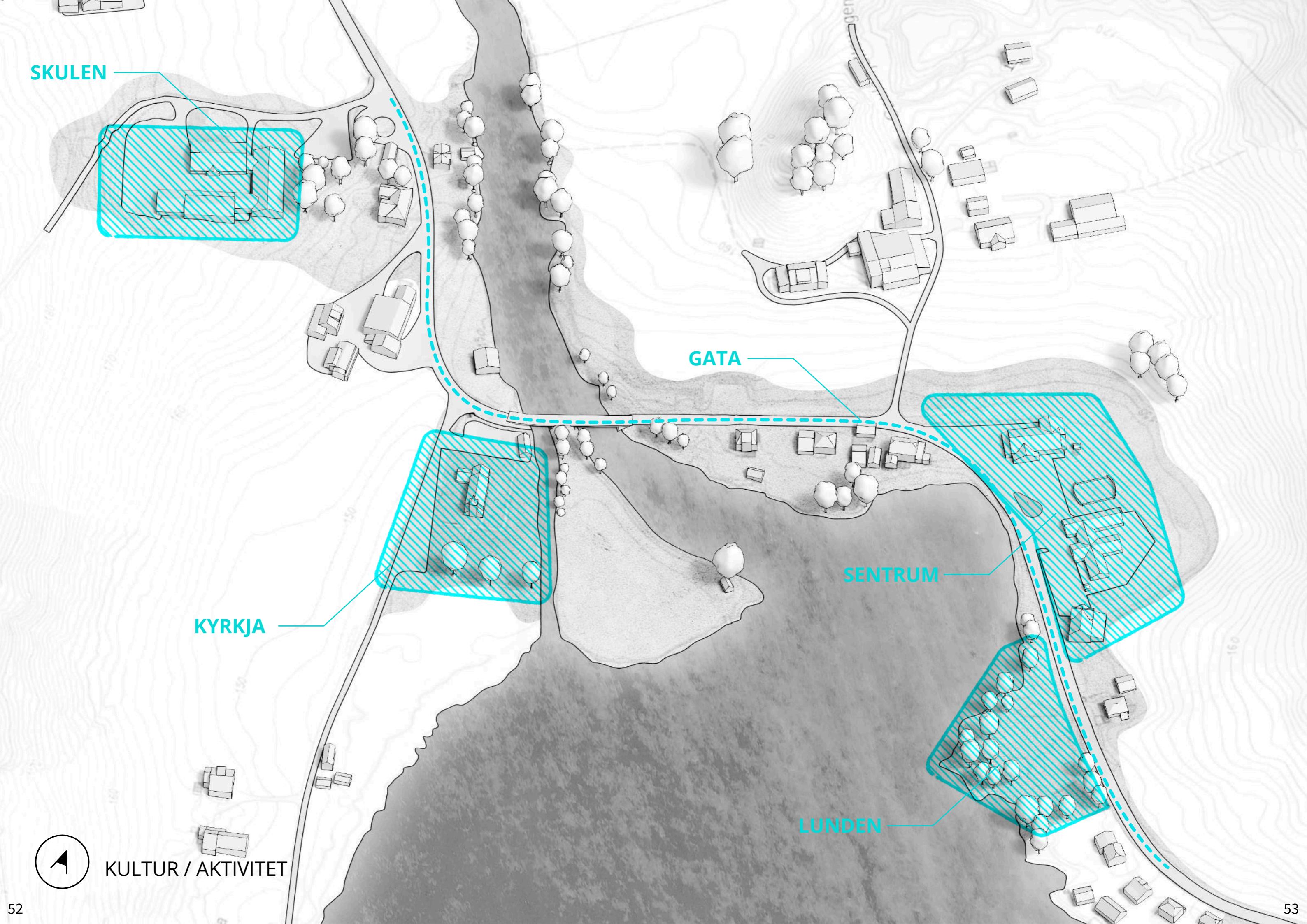
B: Organiseret fritidsaktivitet:
Folke dans, musikkøving, teater

C: Organiseret sportaktivitet:
Fotballskule, padleskule, slackline

D: Kulturaktivitet:
Lokalt håndverk, gamingrom, lokalbyggelære (eks. grindbygg), diverse hobbyrom, landsbrugsmesse

E: Stemning og æstetik:
Landsbygfølse, koselighet

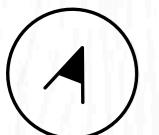
SKULEN

GATA

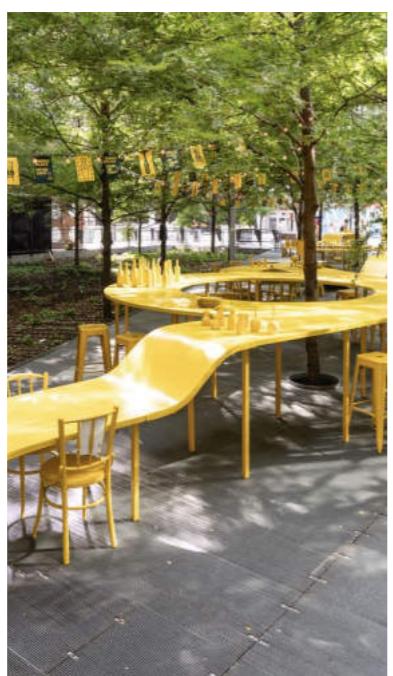
SENTRUM

KYRKJA

LUNDEN

KULTUR / AKTIVITET

Top:
Leik og ophold i eet.
Bund:
Trafikk kan være grønt

Top:
Lys er kos!
Bund:
Uformelt er inviterende

Top:
Lys er trygt!
Bund:
Tærreng er leik.

Top:
Grønt kan samle.
Bund:
Lys er varmt!

Top:
Formidling af historien.
Bund:
Opphold + kultur.

Top:
Information i belegning
Bund:
Leik er enkelt.

3.OMRÅDER

SATSNINGSMRÅDER OG SAMMENHÆNG

Ved at samle alle de fire tema, infrastruktur, bebyggelse, ope areal og kultur/aktivitet, ser vi at tiltak og innspel konsentrera seg i nokre områder i Vikja. Dette oppstår naturlegvis fordi mange av innspilene omhandlar stadar som allereie er eit utviklingsområda i bygda. Dette utelukkar ikkje at det er utviklingspotensiale mellom områda. Tvert imot ser vi ein tydeleg samanheng langs vegen. Viksdalen fram står som ei «perlerekke» av utviklingar med litt store mellomrom, frå bedehuset til skulen. I eit mangeårig perspektiv kan ein sjå for seg at utviklinga vil fylle ut mellomromma og at der vart bygt langs heile vegen.

For ikkje å svekke ideane og for å komprimere studiet til 50-100års utvikling har vi valt å definere 4 områder. Dette er dei plassane der konsentrasjonen av innspel har vore størst. Vi har dykka ned i disse områder for å lage konkrete skisser. Våre skisser og forslag til løysingar, kan nyttast direkte som ein fyrste bevegelse mot å sette i gang prosjekt og til å halde draumar i live.

Liste over områder:

- A: Lunden**
- B: Bygdetunet**
- C: Elva**
- D: Skulen**

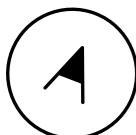
A: LUNDEN

Det grøne området som ligg rett vest for bygdetunet har vore gjenstand for ein god del av dei innspela vi har mottatt som omhandlar grøntareal og tilgang til vatn. Vi foreslår difor å gi området karakter av ein uformell park. Området har bra med sol og god tilgang til vatnet, og ligg tett på sentrum, med god tilkomst. Vi ser for oss at dette kan være eit delvist opparbeidd areal med enkle stiar og med flater av "planlagt natur". Resten kan vere relativt vilt og blomsterfylt.

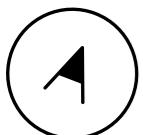
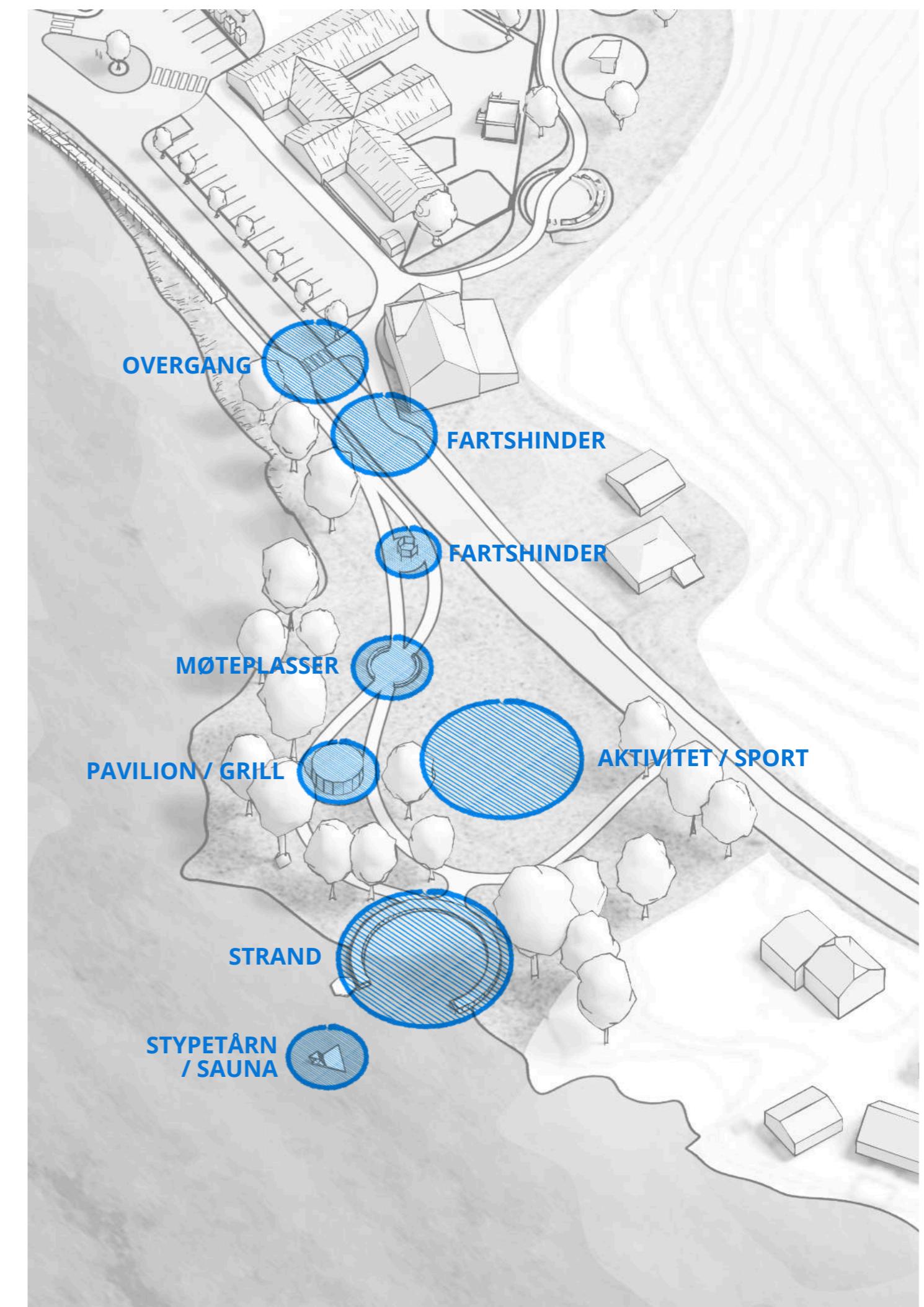
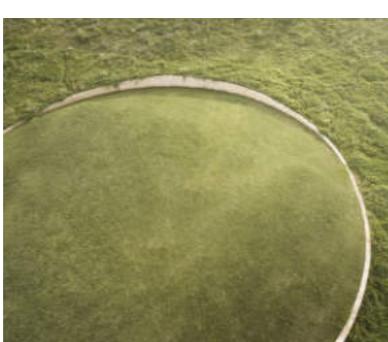
I samband med området Lunden har vi blant dei emnene som er spilt inn inkludert tilkomst frå veggen, via stiar langs vatnet og opp til og forbi bedehuset til bygdetunet. Vi har også i dette området inkluder ein del av dei meir rolege utandørsaktivitetane, som grillplass, opparbeidd badeareal med t.d. flytebrygge og forankring til eks. tårn eller flåte, benkar og informasjonstavler.

Området kan også fungere godt for t.d. fri badestamp, sauna og skiftehus, men desse må være bygd mobile og/eller trygge for overfløyming.

Det midtarste grøne partiet i dette området ser vi føre oss at kan jamnast ut og haldast kortklypt, og typisk nyttast til uorganisert leik og aktivitetar av ulike slag.

DØME

B: BYGDETUNET

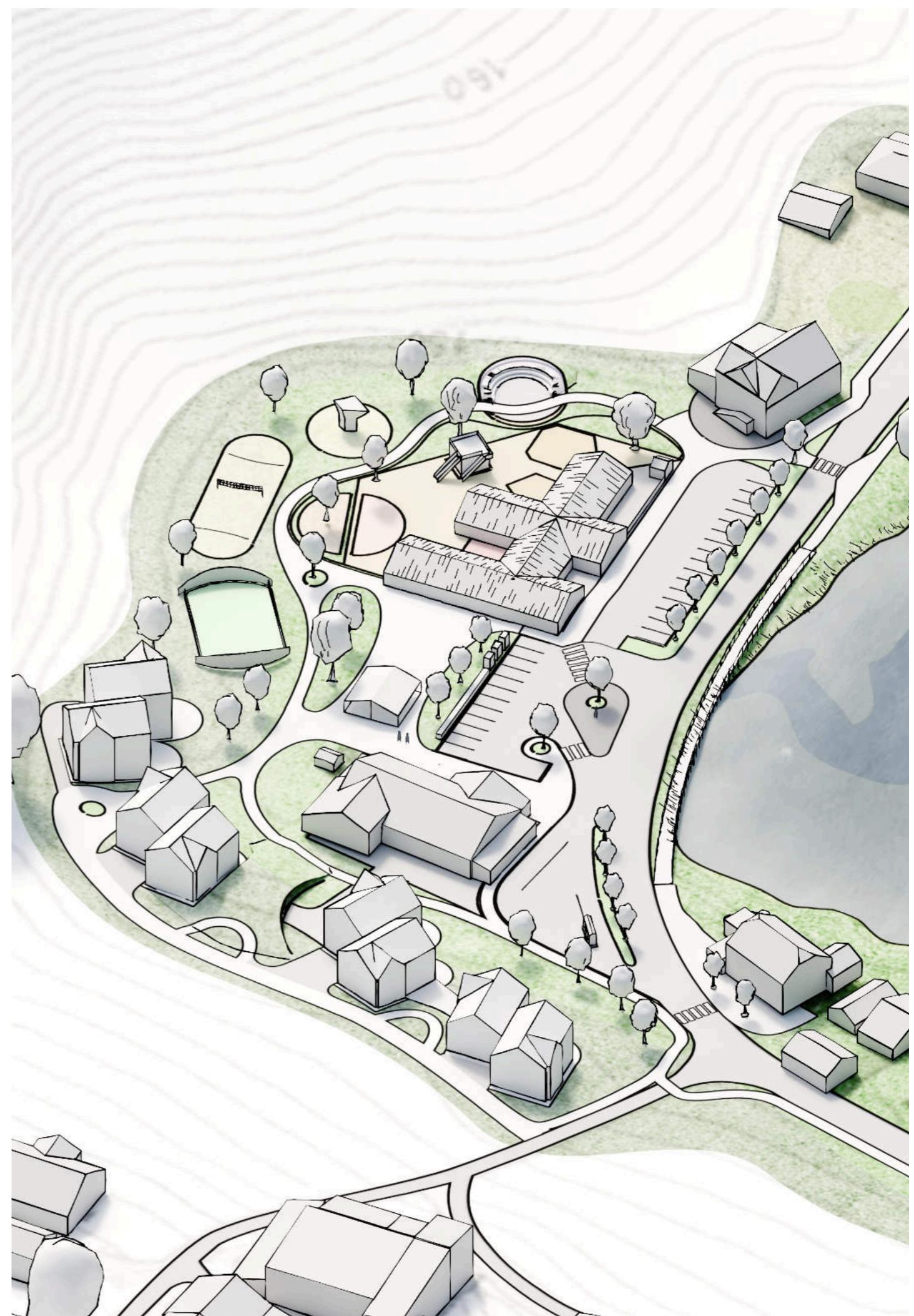
Vi har i dette arbeidet valt å nytte namnet bygdetunet som eit samleomgrep for heile området frå bedehuset og bort til butikken m/ nærområdet rundt. I dette området inngår då naturlegvis også bygdetunet sjølv.

Der er ingen tvil om at dette området er hjartet i bygda, og der er mange innspel knytt til vidare utvikling nettopp her. Ein del emner handlar om å løyse utfordringar, og andre emner handlar om konkrete idéar og realisering av områdepotensial.

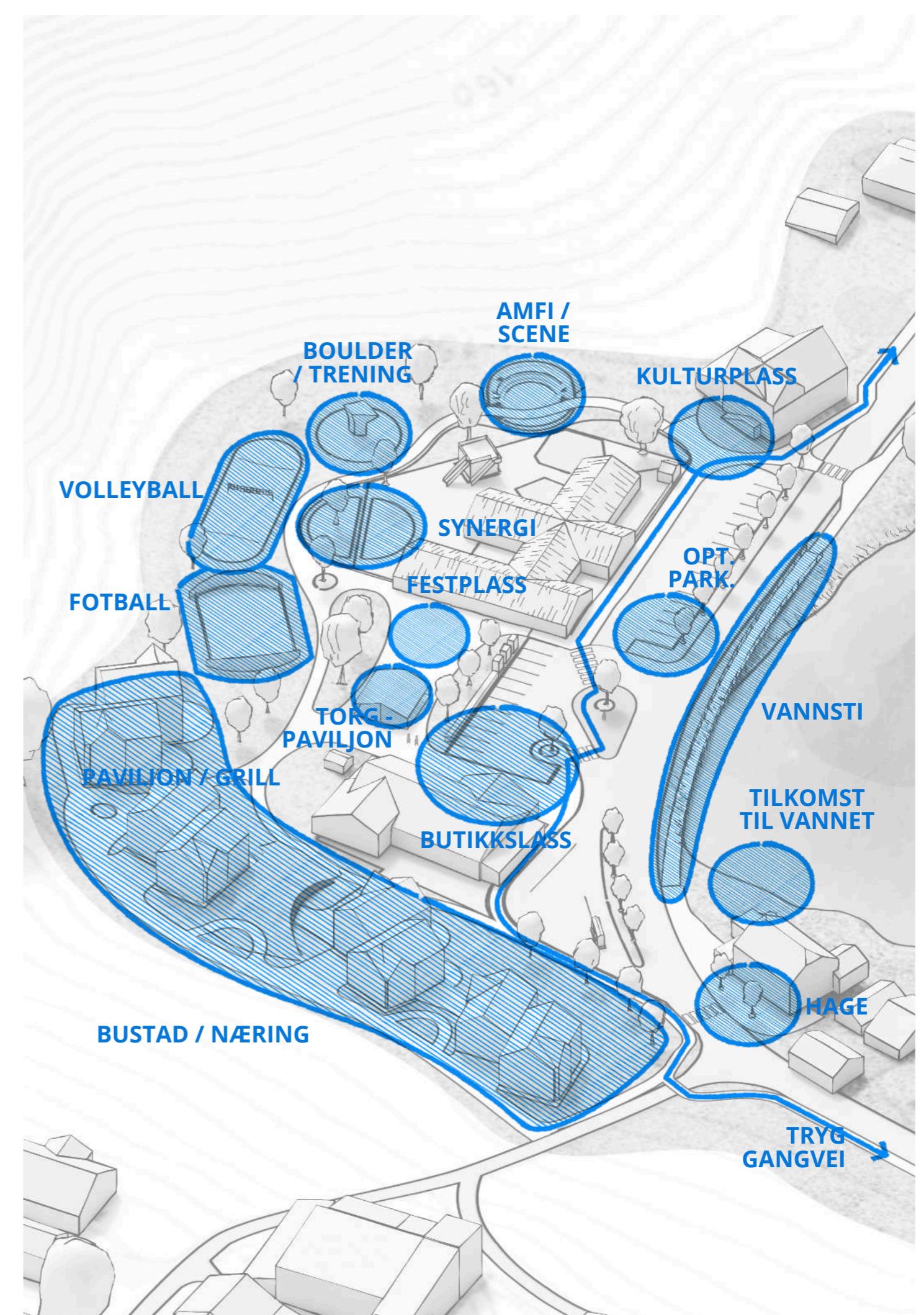
Vi har i utviklinga av skissene forsøkt å få til den gode "landsystemninga" med koselege mellomrom som bygdetun-området fortener. Vi har også forsøkt å forenkle planen for dette området i dialog med kommunen. Dette er gjort ved å samle næring og ny busettnad på den eine sida og kultur- og sports-aktivitetar på den andre. Mellom desse områda er bygdeplassen som kan være ramme for marknadar, fest og høgtider. Vi har valt å ikkje fortette dette arealet fordi ein då vil mangle det sørvestorienterte offentlege rommet som fungerer for både tilkomst og sosial samkomme for bygda.

Trafikken er forenkla og det er vist ei løysing med ei langsgåande gangsone som vil sørge for at der eit godt og trygt gangsamband heilt frå bedehuset og i retning skulen.

Samstundes er parkeringa optimert for ein meir effektiv bruk av arealet. Vi tilrår at parkeringsplassane vert oppmerka, då vi erfarer at ein då effektivt rommar fleire bilar enn om parkeringa skjer "uorganisert".

DØME

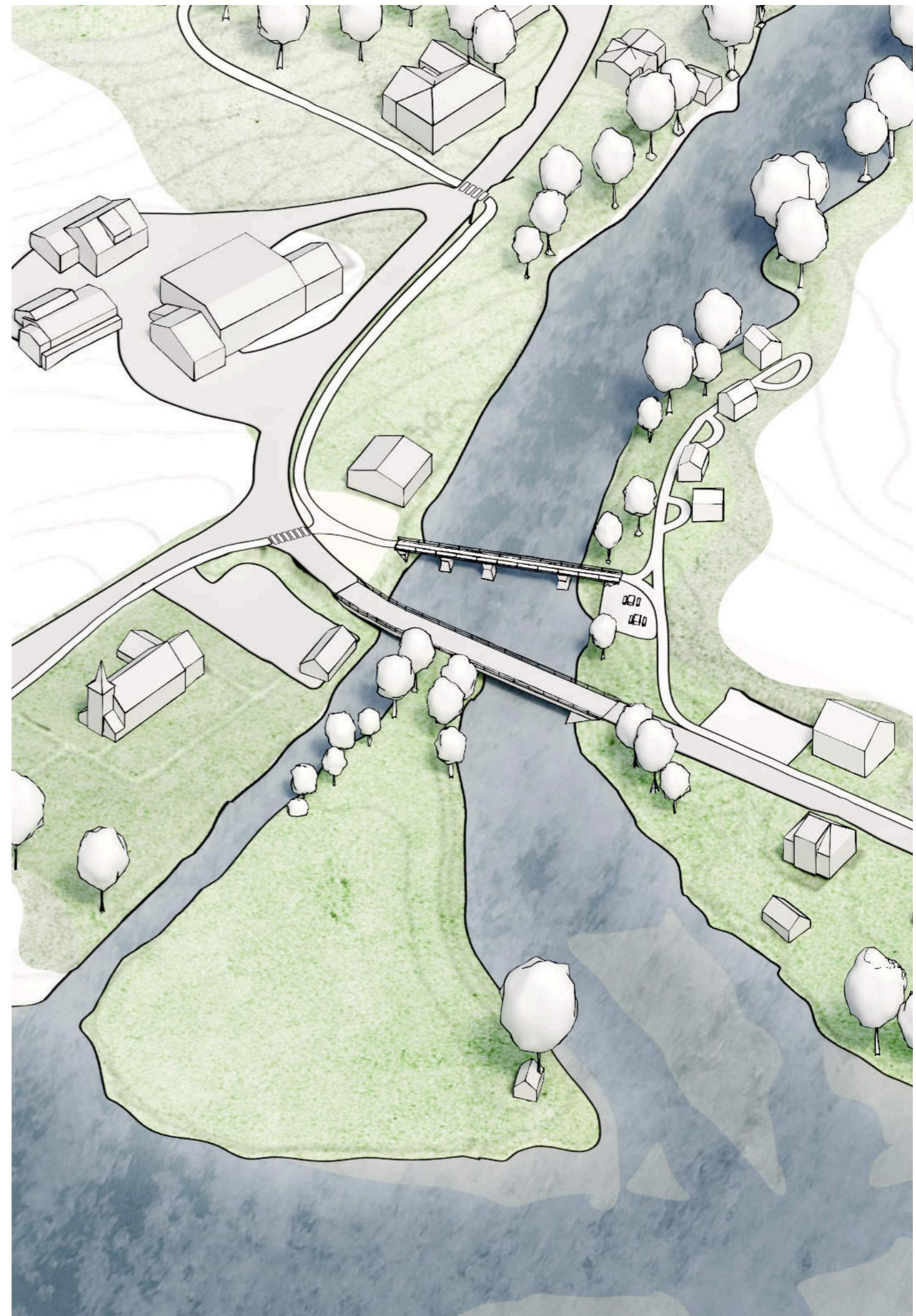
C: ELVA

Rundt bruа, kyrkja og elva har der også vore ein del samanfallande innspel. Mange av desse er retta mot å få til eit trygt gangsamband frå sentrum og til kyrkja og skulen, men der har også vore nemnt ein del emner knytt til turistnæringer, som overnatting, kulturformidling og offentlege grøne nytteareal.

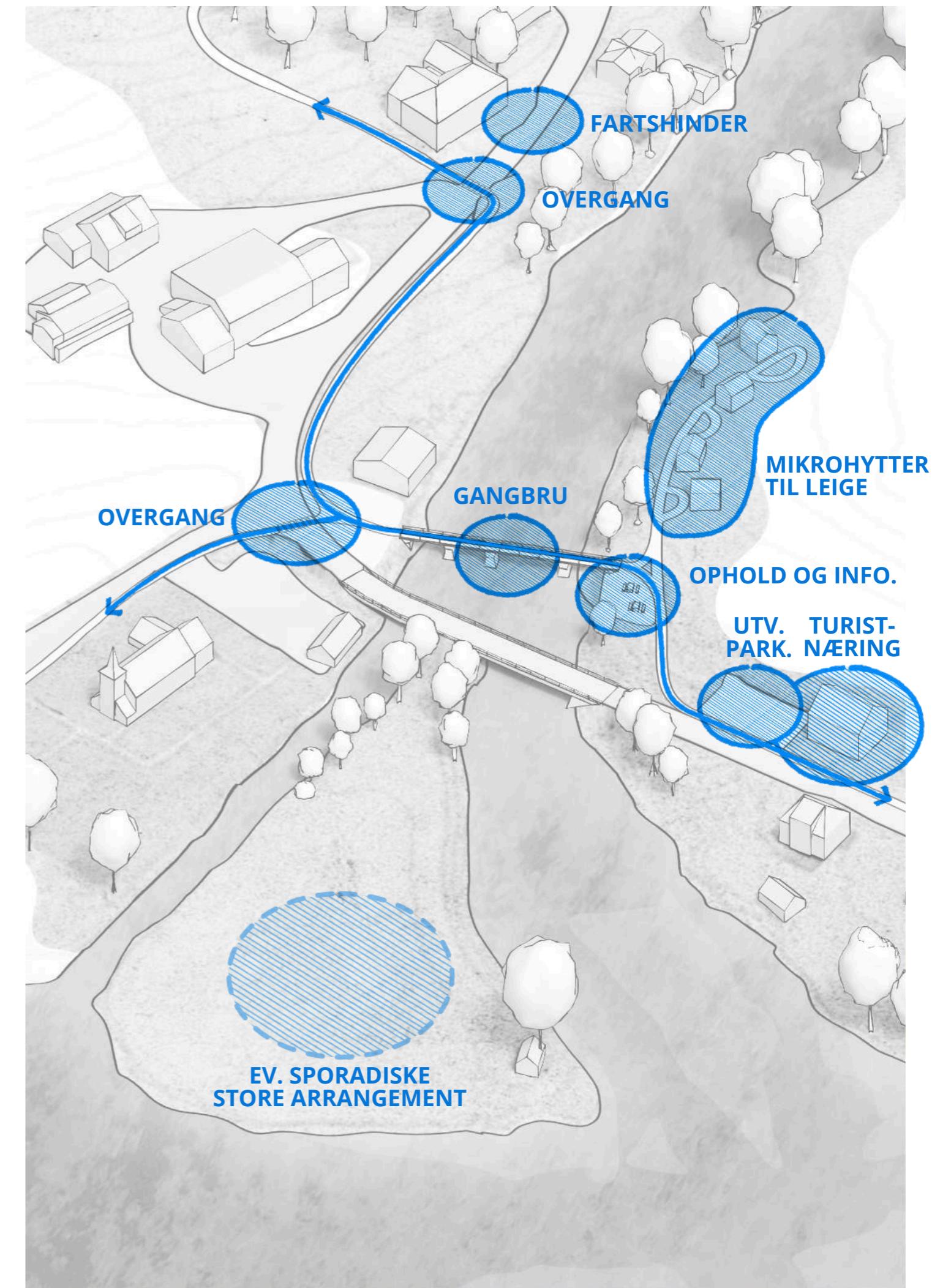
Eit av dei mest framtredande temaа er emnet knytt til gangbru på dei gamle brukara. Dette er eit av dei meir komplekse tiltaka å få realisert, men akkurat dette tiltaket vart nemnt på samtlege tilbakemeldingsark og ellers av mange folk. Korleis realiseringa av ei slik gangbru best skulle kunne gjennomførast, og kor vidt der er gode alternativ, ligg utanfor rammene for dette studiet. Likefullt er gangbru-innspela viktige, og viser eit verdifullt potensial som omhandlar både trafikktryggleik og t.d. historisk formidling.

Trygg vegkryssing til kyrkja og til skulen, saman med fartshinder har vore tilsvarende sterkt ønskt blant innkomne innspel.

I tillegg kan området langs elva t.d. nyttast som turist- / gjestetibod med eksempelvis overnatting i enten pensjonat eller i mikrohytter langs fossen, med turistinformasjon og ev. andre sjåverdigheiter eller fasilitetar knytt til turistnæringer. Området ligg nære sentrum og i samband med fossen, men utanfor bygdetunsområdet, og der er allereie delvis etablert funksjonar innanfor føremålet, t.d. pensjonatet.

DØME

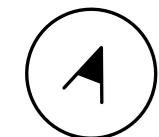
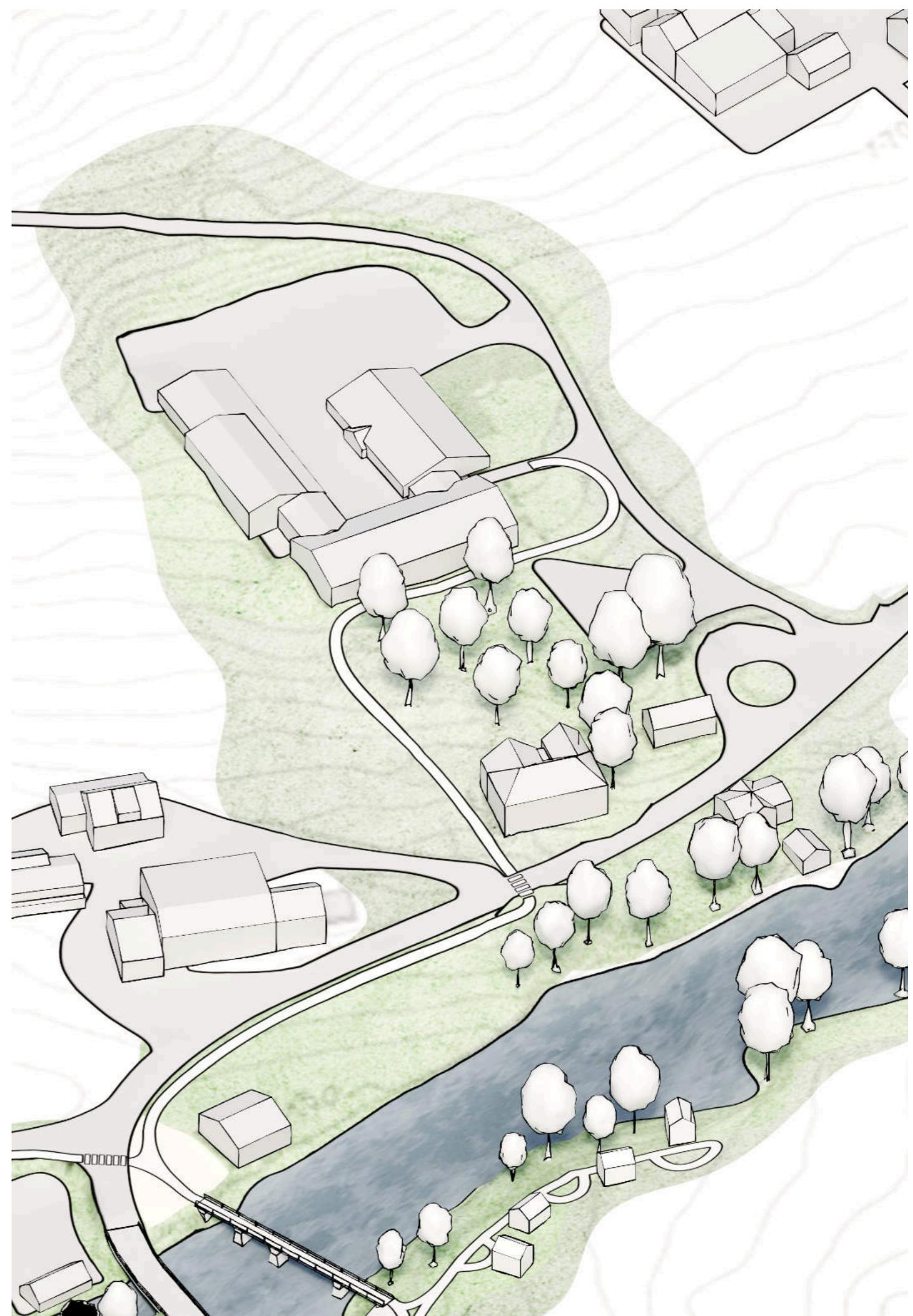
D: SKULEN

Området rundt skulen har naturlegvis også vore ramme for mange innspel. Ein god del av innspela for dette området er det ikkje nødvendig å ta med som grunnlag for ein kommande områdeplan, då dei allereie ligg innanfor det føremålet som skulen allereie er regulert til. Dette er t.d. større gymsal, basseng for symjeundervisning, og oppgradering av leikeplass.

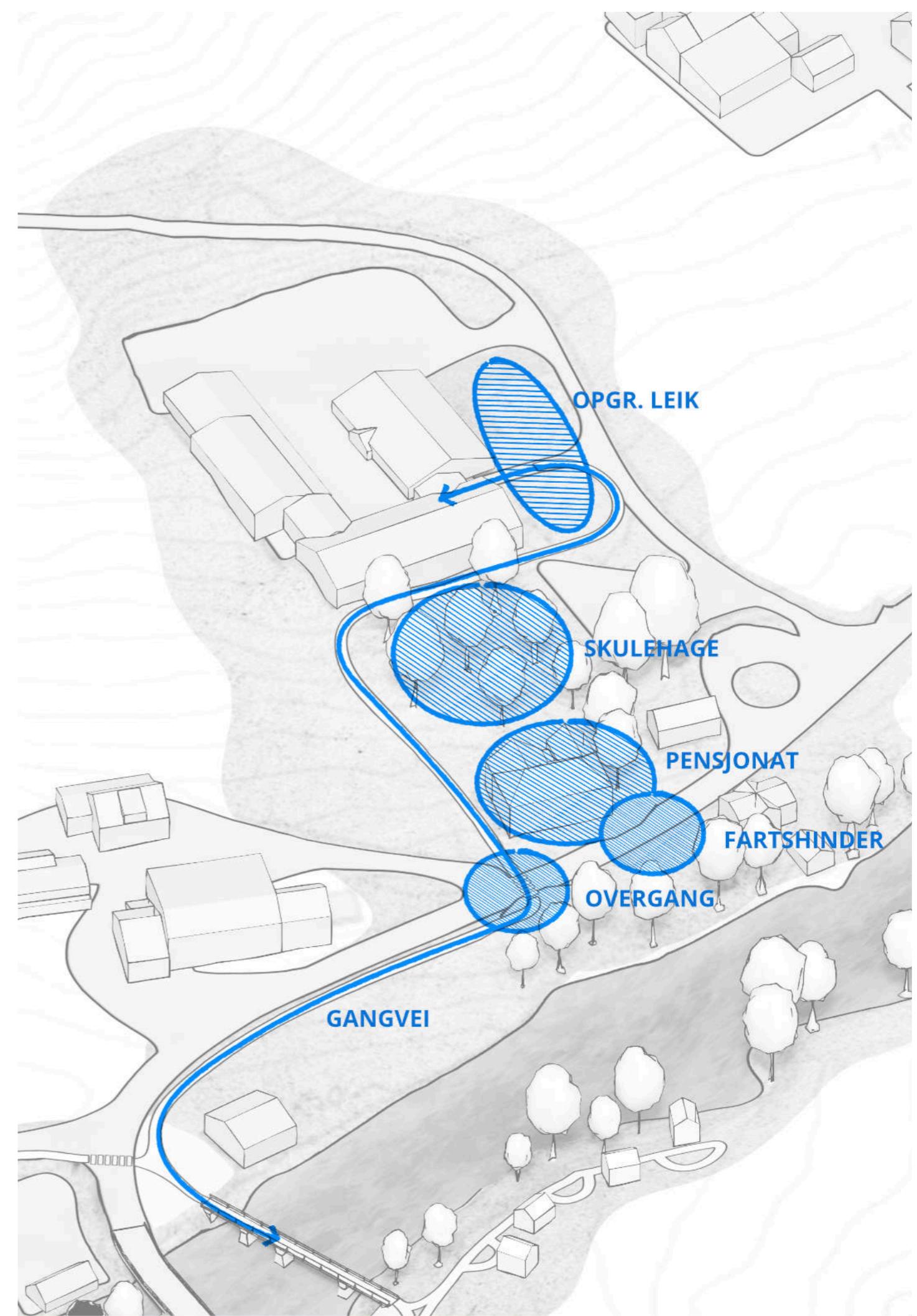
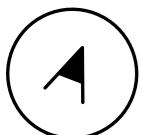
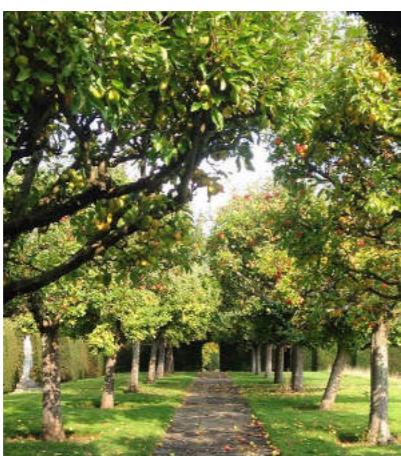
Ein del andre innspel er til gjengjeld enten utanfor skulens sitt areal eller omhandlar emnar som har god relevans for moglegheitsstudiet og innbyggjarane på Viksdalen.

Av dei relevante innspela kan igjen eit trygt gangsamband til skulen nemnast. Vi ser ei utfordring med å få til eit gangsamband langs dagens bilveg, forbi privat bustadareal og opp til hovudinngangen, der både privat biltrafikk og busstrafikk blir avvikla samstundes, når elevar skal til og frå skulen eller ved arrangement. Eit alternativ er å etablere gangtilkomst til skulen opp forbi pensjonatet, via ei tryggare kryssing av vegen i dette området.

I tillegg har det komet ein del ønsker om gjenopning av pensjonatet og etablering av offentleg tilgjengeleg areal rundt dette. Eit spesielt interessant emnar er ønsket om ein fellesdrifta skulehage med frukt og grønt mellom skulen og pensjonatet.

DØME

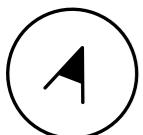
KONKLUSJON

EI LEVANDE BYGD I UTVIKLING

I eit stadig meir sentralisert samfunn vert det viktig å halde fokus på potensialet og kvalitetane ved livet i grissgrendte strøk. Sunnfjord Kommune er starta arbeidet med ny reguleringsplan for bygdesenteret. For å sikre at innbyggjarane i grenda får sine planar, ynskjer og draumar med i planarbeidet, har nærmiljørådet tatt lokalt eigarskap og initiativ til eit mogelegheitsstudie. Mogelegheitsstudiet har, med utgangspunkt i ein omfattande og brei bruker medverknadsprosess og ein parallel dialog med kommunen, utarbeida eit forslag til realistiske tiltak innanfor infrastruktur, bebyggelse, opne areal, kultur og aktivitetar.

Studiet ser blant anna på korleis ein kan etablere sentrumsnære grøntareal med parkelement og fasilitetar ved Viksdalsvatnet. Vidare å omdisponere og aktivere areal frå bedehus til butikken som bygda sitt sosiale hjarte. Der er også arbeidd med å fokusere eit areal langs fossen til besökande og turistaktiviteter saman med pensjonatet. Heile Vikja skal vidare knytast saman med ein samband for mjuketrafikkantar, slik at ein kan bevege seg på tvers av heile Vikja på ein trygg måte.

I tillegg er foreslåast at alle tiltak vert gjort med referansar til det vestnorske landskapet og den tradisjonelle byggeskikk, estetisk og kunstnariske kvalitetar som underbygger den koselege stemning man ønsker og forventar på bygda i framtida.

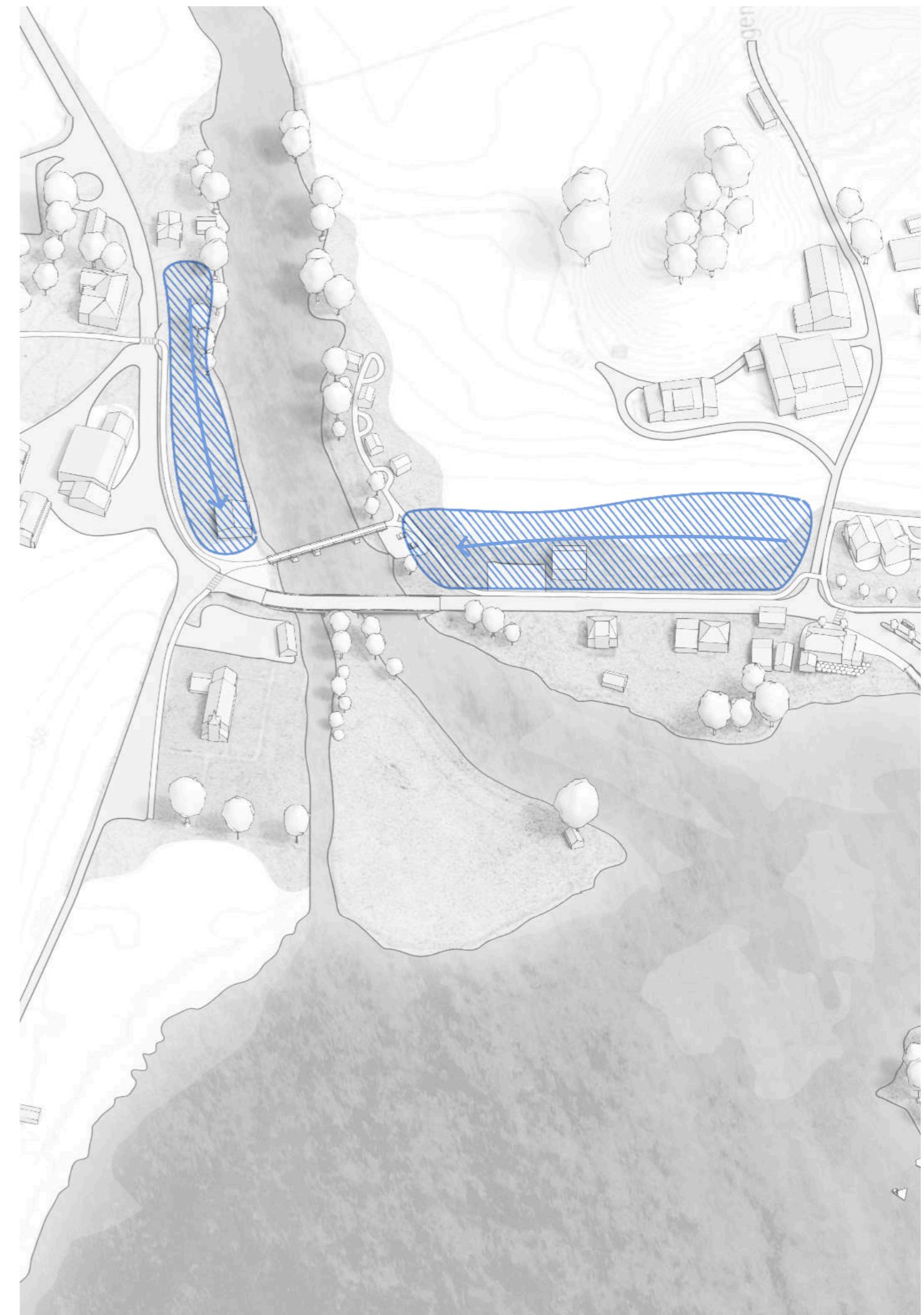

PERSPEKTIV - VIDERE UDVIKLING

Arbeidet med mogelegheitsstudiet er blitt mødt med stor entusiasme og mange positive tilbakemeldingar. I alle folkemøta og dialogar vi har hatt med innbyggjarane, har der kome både spennande idear og ønsker, samt god og konstruktiv kritikk til dei føreslegne løysningane.

I det vidare arbeidet skal områdeplanen ferdigstillast og initiativrike Viksdøler starte å realisere planane. Det er da vona at studie kan fungere, ikkje berre ein rapport, men også som ein levande del av utviklinga, at tiltaka vi har sett på no, vil vekse og tilpassa seg de kommande forandringane på Viksdalen. Studiet er derfor allereie forberedt på at planane kan utvidast mange år fram i tid og på sikt kan ein vidareutvikle sentrum langs hele Vikja og opp til skulen.

Og sjølv om dette er vurdert som framtidige utsikter, er verden i stadig endring og Viksdalen har igjennom mange år med initiativ og ånd, vist at bygda ikkje sitter på sidelinja og ser på, men er med på ferda når samfunnet og verda endrar seg.

EKSEMPEL, BUSTADAR I SENTRUM

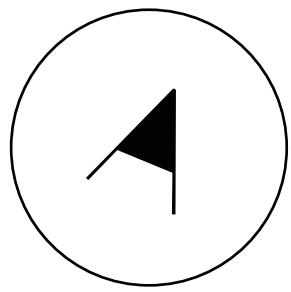
Der er alt starta arbeid med at skissere mogelege bustadar i sentrum i moderne stil, men forankra i den stads typiske terrengrtilpassingar, typologi og estetikk. Der er arbeidet med at få til mindre leilegheiter til enten eldre med omsorgsbehov eller tilflyttarar i etableringsfasen.

KONTORFELLESKAP + FOLKETERRASSE

Viksdølene er også i gang med å etablere eit kontorfellesskap i lokala til den gamle butikk. I same anledning er planen å få til serveringslokale på ein stor folketerrasse med utsikt til og tilkomst til Viksdalsvatnet.

ARKI
ARKITEKTAR

FJELLVEGEN 11, 6800 FØRDE

WWW.ARKI.NO